

FD Optiek – 12 maart 2010

Gemeente moet nu van groot denken naar grootse daden

Ongeacht politieke samenstelling moeten nieuwe stadsbesturen andere koers varen

De afgelopen gemeenteraadsverkiezingen stonden in het teken van de landelijke politiek. Onze lokale bestuurslaag had een beter lot verdiend, te meer daar veel steden kampen met gedwongen bezuinigingen, vastgeroeste problemen en afhakende burgers. Deze nijpende situatie dwingt de nu te vormen stadsbesturen tot een ommezwaai van groot denken naar grootse daden.

De voorbije bestuursperiode hadden steden aan ambities geen gebrek. Groot denken was het credo met een klemtoon op prestigeprojecten zoals de (her)ontwikkeling van stationsgebieden, de aanleg van kantoorlocaties of capaciteitsuitbreiding van de (lucht)havens.

Met een visionair stadsbestuur is niets mis en de situatie was er ook naar. De economie floreerde en de gemeentefinanciën waren florissant. Maar tijden veranderen en de stand van het land is ingrijpend gewijzigd. Burgers en bedrijven gaan gebukt onder de gevolgen van de crisis en de overheid moet fors bezuinigen. Bovendien zijn ook de keerzijden van het gevoerde beleid aan het licht gekomen.

Want tijdens het najagen van hun toekomstdromen sloten bestuurders hun ogen voor sluimerende nachtmerries zoals de toenemende sociale tweedeling, verschralende stadswijken en onbenut vastgoed (structurele leegstand, scheef wonen). Daarbij kampten de meeste megaprojecten met vertraging en kostenstijging terwijl beleidsidealen als beter onderwijs, minder werkloosheid of meer duurzaamheid onvoldoende gerealiseerd werden. Mislukkingen hadden vaak gemeen dat de blik was afgewend van de praktijk op straat en werkvloer.

De verkiezingen van 3 maart kwamen dus goed van pas, ongeacht de uitslag. En ongeacht hun politieke samenstelling zullen de nu te vormen stadsbesturen een andere koers moeten uitstippelen. Om zowel bewoners, bedrijven als bezoekers het nodige te bieden, moet aan drie cruciale kenmerken worden voldaan.

Allereerst dwingt de grote bezuinigingsopgave tot creativiteit. Vervang bureaucratische structuren door kleinschalige organisatievormen of maatschappelijke coalities en laat fysieke ingrepen plaats maken voor betere benutting van bestaande capaciteit. Zo kan de gemeente samen met woningcorporaties en vastgoedpartijen zorgen voor functiemenging in buurten en het opknappen van bedrijfslocaties. Bij het verbeteren van de bereikbaarheid ontbreekt weliswaar het geld voor nieuwe infrastructuur maar met betere busverbindingen (van vroeger tot later, vaker en verder) en groene golven maak je de stad ook een stuk toegankelijker.

Op de tweede plaats vraagt de tijdsgeest om functionele soberheid. Dus de grootschaligheid voorbij en maat houden met stokpaardjes en proefballonnetjes. Niet allerlei nieuw beleid maken maar zorg dragen voor een goede uitvoering en de aandacht richten op structurele weeffouten die steden in hun greep houden: het feit dat (kans)arme en (kans)rijke bevolkingsgroepen geografisch gescheiden leven; het feit dat rijke burgers sociale huurwoningen bezet houden; het feit dat de kwetsbare

marktpositie van het midden- en kleinbedrijf haar maatschappelijke waarde bedreigt. De aanpak van dit soort problemen vraagt allereerst een bestuurscultuur van nakomen wat je afspreekt en van afmaken waar je aan begint. Pas dan hebben concrete oplossingen als inkomensgebonden huur of laagdrempelig aanbesteden kans van slagen.

Ten derde heeft de burger behoefte aan herkenbaarheid. Een manier om dit te bereiken is door als gemeente steun te bieden aan kleinschalige bewegingen van onderaf. Door lokale initiatieven en particuliere activiteiten te stimuleren, komen resultaten tot stand waar inwoners en ondernemers zich bij betrokken voelen. Dat draagvlak is van onschatbare waarde, zeker wanneer burgers hun bestuur niet meer (h)erkennen.

Of de verkiezingsdag van 3 maart heeft geleid tot een politieke aardverschuiving doet niet ter zake. Zolang er maar een cultuurverschuiving komt van groot denken naar grootse daden.

Kees Verhoeven, directeur MKB-Amsterdam